

TELEGRAFUL ROMÂN

Nr. 79. ANULU XIV.

Telegrafulu este de două ori pe săptămână: joi și duminică. — Prenumeratiunea se face în Săbiu la expeditorii foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gați prin scrisori francate, adresate către expeditorii. Prețulu pnenumeratiunei pentru Săbiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

Săbiu, în 618 Octobru 1866.

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țieri străine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inscrătele se plătescu pentru întreia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a două ora cu 5 1/2 cr. și pentru a trei a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Evenimente politice.

Săbiu în 5 Octobru.

Majestatea Sea îndreptă unu biletu imperatescu (ddto Schönbrunn 13 Octobru) către ministrulu Belcredi, în care esprima mulțămirea preînaltă pentru loialitatea popóreloru documentata în timpul celu criticu din urma.

Mai multe diuarie vieneze aduc scirea ca intrarea dlui de Beust, fostu ministru în Sasonia, în ministeriulu austriacu pentru afacerile esterne este de a se privi că asigurata. Presidiulu ministeriulu se concrede după acésta combinațiune principelui Meternich, ambasadorelui austriacu la curtea din Parisu. Acest a va fi totu odata și ministrulu Casei imperatesei.

Cătu pentru diet a unguresca și cele alte diete avemu numai conjecturi, și deschiderea dietei unguresci, carea eră fipsata de unele diuarie pe 15 Noembre trebue asteptatu inca că sa se adeverească. Întré evenimentele de însemnatate politica se înregistrează, nu demultu, caletoria b. Keményi, redactorulu primariu dela P. Napló, la Gratz. De aici deduceau unii, ca scopulu acestei calatorii aru fi o întielegere între Kaiserfeld și Keményi séu între autonomistii nemtiesci și Deakistii unguresci asupr a deslegării cestiunei de impacare séu complanare. O foia din Gratz constatéza caletoria numitulu publicistu unguru, inasa mai departe nu descopere, deca au fostu vre o intalnire și întielegere între barbatii dela partidele politice amintite. Bar. Keményi inasa publica acum nisco articulu referitor la programulu autonomistiloru și ajunge la conclusiunea, ca autonomistii nu potú întielege alta adunare, carea sa judece în cestiuni atingătoare de tierile transilvanice, decâtu senatulu imperialu angustu, pentruca deca aru întielege programulu, respective Kaiserfeld, senatulu imperialu mai largu, carele sa fia îndreptătitu a face revisiunea proiectulu de lege despre afacerile comune, atunci sistarea patentei din Fauru (26 1861) trebue sa inceteze; dietele din tierile apusene ale imperiulu aru trebú conchiamate pentru de a tramite deputati în senatulu imp.; A r d é l u l u aru fi provocatu a-si tramite deputatii, nu la Pest a, ci la Vien a; Croati a aru fi contumatiata, deca nu aru vrea sa ia parte; ba chiaru și Ungurii dualistici aru trebú sa ocupe scaunele pregatite lorú colo inaintea portiei Scotiloru inca de Schmerling, și după ce s'aru fi întemplatú tóte aceste — în realitate ori prin fictiune, totu atât a — au sa decida două părți din trei: ca încátu aru fi inclinate (părțile) a modificá decisiunile patentei din Fauru, acum după primirea elaboratulu dietei unguresci în afacerile comune.

Schimbarea ratificatiuniloru tratatulu de pace încheiatu între Austri a și Itali a s'a facutu numai în 12 Oct. n. în cabinetulu cont. de Mensdorff. Cu acésta ocaziune s'a predatu și corón a de feru (a regatulu lombardicu; corón a are numai unu cercu de feru, inasa fôrte tare auritu și infrumsetiatu cu petri scumpe de pretiuri mari).

Din afara avemu sa înregistrámu ca imperatulu Francesiloru este fôrte reu bolnavu, celu putinu asiá spunu scirile telegrafice mai nóue.

Din Orientu și acum sosescu scirile cele mai contradicătoare. După unele Grecii Creteni au castigatu victorii stralucite, după altele se dice ca aru fi inchisi și de către mare și de către uscatu din partea turciloru și ca cei dintâiu aru fi buni buerosi sa priméscu beneficiile amnestiei oferite de Pórta.

Din Romani a scrieau diuariele, ca cestiunea recunoscerei Domnitoriulu, mai are pâna la resólverea ei numai unele puncte de eticheta (de formalități). În urma se spune ca insusi Principele Domnitoriu va sa plece la Constantinopole spre a delaturá pedecile ce mai suntu, Diu a plecării inca nu se scie.

Ordinatie imperatesca din 19 Augustu 1866

cu privire la scaderea portulu postalú pentru tiparitari (tramiteri sub cuverta crucita), probe de marfuri și modele; cu valóre pentru totu imperiulu.

Spre a usurá pe cátu se póte, tramiterile tiparituriloru (sub

cuverta crucita), ale probelorú de marfuri și de modele prin posta, modificandu punctulu 4 alu ordinatiunei Mele din 20 Nov. 1865 despre scaderea portulu postalú pentru comerciulu internu, pre bazea patentei Mele din 20 Sept. a. tr. afu cu cale a ordoná după cum urmóza:

Pentru tiparitari (tramiteri sub cuverte crucite) pentru probe marfuri și mustre pre posta în lăintrulu țierei, încependu dela 1-ma Octobru a. c. vine a se responde competinti a postalá scadiuta cu 2 xr. noi la fia-care 2 1/2 loti, deca se punu francate și facute după prescriere.

Ele inasa nu potú trece preste greutatea de 15 loti vamali (Zolloth).

La probe de marfuri și mustre pre filioru nu póte sa se mai alature séu adauge nici o scrisóre.

Ministrulu Meu de finantia i se comite a determiná, care tramiteri dintre cele pomenite suntu a se privi cá facute după prescriere.

Tiparitari, probe de marfuri și mustre; care trecu preste 15 loti vamali nu se potú primi spre inaintare cu post a de scrisori, și de cum-va s'au pusu în lăditiele de scrisori, și tramitatoriu e cunoscutu oficiulu postalé, trebue sa i se inapoiese, altfelu sa se tramita cu carulu postei la loculú menirei lorú.

În casulu din urma marcele, ce se voru afia pre pachetu nu trebue sa se ie în computu la portulu postalú.

Schönbrunn 19 Augustu 1866.

Franciscu Iosifu m/p.

Belcredi m. p.

Wüllerstorff m. p.

la ordinatiunea preînaltă;

Bernhard, cav. de Meyer m. p.

Ordinatie ministeriulu de comerciú și economi a poporalá sub data 5 Sept. 1866.

Determinatiuni asupr a calificării tramiteriloru sub cuverte crucite, a tiparituriloru, probelorú de marfuri și mustre ce se tramitu cu post a de scrisori (epistole).

Pe lângá scaderea tasei de 2 xr. fia-care 2 1/2 loti vamali, se potú inaintá cu post a de scrisori:

1) Tóte tipariturile, fia acele tiparite, litografate, metalografate séu pre cale mecanica ajustate după formatulu sea, fiindu obiecte care de altfelu după calitátile lorú se potú tramite prepost a de scrisori, luandu-se afara de aci scrisorile facute cu masin a de decopiatu séu prin stratipariu (Durchdruck). Tramiterile trebue sa fia deschise ad. séu asiediate simplu séu în cuverte neinchise séu supt fasie anguste crucite asiá, încátu sa se póta cunosce, ca suntu numai obiecte, ce se potú tramite sub cruce.

Tramiterile potú constá din cárti legate séu brosiurate séu și din chartii deschise (avisuri negutiatoresci cu curantu (tarifa de pretiuri), anuntiári de familie și alte asemenea). Chart a trebue sa fia facuta din chartia tare și marimea ei se nu intréca marimea unei cuverte de epistola.

Tipariturile trebue francate și sa nu tréca preste greutatea de 15 loti inchisivu. La francare trebue sa se aplice marce de scrisori pre partea adresei, susu deadrept a, care adresa se póte face pre fasiele cruciate séu pre obiectulu tramitiendu. Se póte pune adresa și înlăintrulu, ea inasa se corespundia cu cea din afara. — Se potú tramite și mai multe obiecte sub o cuverta crucita dela acelasi tramitatoriu, și calificate de a se tramite asiá, inasa obiectele singurite nu trebue sa aiba adrese séu cuverte deosebite.

Cerculare s. c. l. dela deosebiti tramitatori numai atunci se potú tramite sub un a legatura, candu suntu pre un a și aceasi foia tiparite, litografate séu metalografate. Nu se iarta tramiterile cu adause facute, după ce suntu odata tiparite, loculú inasa datulu și subscrierea, respective punerea firmei nu se privescu cá adause; nici atunci nu se potú tramite acele, candu au primitu vre o modificare în cuprinsu, fia aceste modificári scrise ori altmintrelea facute d. e. prin timbru, tipariu, lipiri de cuvinte preste altele, cifre séu semne prin punctare, sublineare, tragere de dunga, colorare, radere, strapungere, taiarea onorú cuvinte, cifre séu semne s. c. l.

Nici pe partea internă sau externă a legăturii să nu se afle vre-unu adăsu, ce nu se ține de cuprinsul adresei, luându a-fara numele, sau firm'a sau locul locuinței tramitatorului.

Colorarea tipurilor de moda, mape nu se socotesc oprite, deca nu va fi desemnata de mână; ci produsă prin tipariu.

La curante (Preiscurant) și cerculare de negociu e iertatu prin excepțiune însemnarea prețului, a numelui calatoriului sau și modificarea pozițiilor de prețiu prin scrisore de mână ori și precale mecanica, și schimbarea numelui calatoriului; curantele și cercularele comerciale, potu să fie plevădite și cu subscrierea de mână a firmei de mai multi partasi de negociu.

La côlele de corectura se potu adăuge modificări și adăuse, ce privescu corectur'a, ajustarea și tiparitur'a, și li se potu alaturá și manuscripte.— Adăusele iertate la côlele de corectura in lips'a de locu se potu face și pre vâdale deosebite alaturate la côlele de corectura.

Tiparitură preste 15 loti, ce se voru aflá in laditiile postale, deca tramitatorulu e cunoscutu, sa i se restituie, altfelu sa se tramita pe carulu de posta la locul mênirei, nerespectandu in casu de asiá mercele puse pe ele, și marc'a ce se pune pe fractura sa se reincaseza prin espunere.

In privinti'a tacsării tipariturilor, care vinu nefrancate sau nu deajunsu francate sau cari nu corespundu determinatiunilor de susu, iar de altfelu suntu calificate a se tramite prin post'a de scrisori, are valóre principialu, ca portulu ordinariu de scrisori pentru epistole nefrancate se pune pe tiparitură, cari nu suntu de ajunsu francate, corespunzendu de altfelu determinatiunilor de susu, numai pentru greutatea nefrancate cu marce. Ear deca se afla alaturata și vre-o impartășire in scrisu, sau deca acést'a e făcuta pe ea sau pe cuverta, atunci se pune și tax'a deplina și tax'a aditionala, și i se incaminéza și procedur'a penala pentru insielatu.

Pentru modificări și adăuse neiertate inca intra tacsarea cu portulu postal dupa tarifa, și uumai candu se va dobandi prepusul de o corespundintia secreta se va luá procedur'a penala inainte.

2. Probe reali de marfuri și mustre, fără prețiu de cumpratu, licuide, vase de glaje, instrumente ascutite s. a. n'au insusimea de a se tramite cá probe de marfa.

In privinti'a impachetării condițiunea, să se faca asiá incatu sa se pótă lesne vedea cuprinsul probelor. De regula este de a se alege între pachetarea d. e. a probelor de panse, postavuri (panuri) și tapete (subtasia) și între pachetarea d. e. probelor de cereale, cafea, semintie s. a. de felu acest'a (in saculetie.) Saculetiile trebuiescu legate, insa nu alipite nici sigilate.— Intrebuintandu-se saculetie ori alte vase, adres'a, carea trebuie sa fie de hartiá tare sau alta materia potrivita,— sa se lipésca bine, cá sa nu cada. Adresele se cuprinda afara de numele primitivulu și locul și cuventulu: mustre, numele sau firm'a tramitatorului, marc'a fabricatorulu sau a negociului dimpreuna cu numirea specifica a marfei, numerele și prețurile, care date deca nu se scriu pe adresa se scriu pe fia-care proba; alte anotéri nu suntu iertate.

Nu e iertatu a pune laolalta suptu o legatura alte tramiteri cu legatura și adresa deosebita, din contra tiparitură și probe de marfa sau mostra de cátra totu același tramitatoriu suntu iertate a se tramite intr'un'a. Tramiterile trebuie sa fie francate și sa nu fréca preste 15 loti vamali. La francare se aplica marcă de scrisori pe partea dreapta din susu a scrisorii. In privinti'a tractării tramiterilor de marfa și mostra preste 15 loti și a tacsării ne sau nu de ajunsu francate au valóre cele diése in punctulu 1 despre tiparitură.

Länge prob'a de marfuri sau mustre nu se potu alaturá scrisori cá și in punctulu 1 pe lângă procedur'a penala de daunarea venitorulu. Prin acést'a determinatiune se desfiintiase cu totulu ordonarea din 8 Augustu 1853 (f. I. imp. 1853 pag. 1001).

Acestea determinatiuni nu au valóre in comerțulu reuniunei postale, asemenea nici cu comerțulu cu statele afara de reuniunea postală, in a căroru privintia se sustinu decisiunile de mai nainte. Cá reprezentantu alu minisirului de comerțiu:

L ö w e n t h a I m. p.

Revista diuaristica.

„N. Fr. Bl.“ in unu articulu de fondu intitulatu „Conducerea afacerilor esterne“ vorbesce pentru concrederea ministeriului de esterne, dlui de Beust, fostu ministru de esterne in Sasoni'a.

Mentianatul diuaru citéza mai multe momente din viétii politice a acestui barbatu, cari deca aru fi fostu considerate in Austri'a, acést'a nu putea ajunge acolo unde au ajunsu astadi. Dupa o desfasurare mai detaliata a politicei austriace, dupa carea Austri'a aru fi pututu sa castige aliantia Franciei, prin mijlocirea cărei Prussii'a s'aru fi pututu impedeá dela cuceririle facute in Germani'a, revine asupr'a ministrului de Beustu carele, ne spune acea fôia, au datu in deosebite renduri indigitári Austriei in acestu întielesu și apoi continua:

„Meritulu acestui barbatu de statu chiaru și de aceea are o

insemnătate asiá de mare pentruca elu a fostu, carele demultu au atrasu atentiunea Austriei asupr'a intentiunilor și pregatirilor Prussiei. Elu a fostu, carele oferá Austriei unu mijlocu prin proiectulu de delegati, cu care putea sa nadusiasca in originea loru tôte planurile Prussiei și tóta Germani'a și o putea grupá impregiurulu seu. Nu este vin'a lui cace purtá atunci destinele Austriei, unu Rechberg și lasá sa cada ide'a acést'a, in locu de a coastringe pre Prussii'a a se supune majorității federatiunali. Elu fú acell'a, carele vrú a pune cestiunea ducatelor (Schleswig-Holstein) in mânilor federatiunei, prin care mesura Prussii'a aru fi fostu redusa la detoriile ei cátra federatiune, in locu de a se urcá pre spatele Austriei la pusetiunea cea inalta de putere mare a lumii. Acést'a a fostu uniculu ministru, in Germani'a, pre carele Prussii'a nu l'a aflatu ne pregatitu, ci in stare de a tramite o armata bine ecuijata in câmpu.

„Dlu de Beust nici acum nu credé ca pusetiunea Austriei in Germani'a aru fi cu totulu perduta. Spiritulu seu are de siguru mijlôce destule, prin care sa impedece, cá Austri'a, care est victoriôsă (invingátore) din luptele de douedeci și trei de ani avute cu Franci'a, sa nu-si pérda positiunea ei in Germani'a, in urm'a unei lupte de patru septamâni și inca pôte și in urm'a unei politici rele continuate.

„Unu barbatu geniálu de statu e prețiuabilu in tôte impregiurările, in tempuri critice și de necasu insa elu este totulu.“

Dupa aceea raspunde „N. Fr. Bl.“ acelor'a cari se scandalescu căci e strainu și protestantu, ca „Austri'a cea bolnava sa căute numai la sciinti'a și capacitatea barbatului nu la locul nascerei sele“; cátu pentru ca e protestantu dice, ca acést'a aru fi o vatemare a protestantilor din monarchia, deca pentru acést'a i s'aru face greutáti de a intrá in ministeriu. Aduce inainte ca Bruck ministrulu de finantie inca au fostu strainu și apoi incheia:

„Dlu de Beust este barbatulu acell'a carele de siguru nu are de cugetu a mantui pre Austri'a cu note diplomatice. Elu condițiunea eficacitatea activității sele inainte de tôte dela inlaturarea concordatului și întielegerea cu Ungari'a.

„Deca insa și in dilele nostre aru mai fi datátorie de mesura ide'a, ca concordatulu mai are sa se mai tina de pre o di pre alt'a și ca întielegerea cu Ungari'a e de prisosu, atunci tôte (Malz und Hopfen) suntu perdate.“

Atingatoriu de redeschideréa dietei unguresci aduce o cor. din Pest'a a diuariului Presse mai multe conjectuti din cari estragemu și noi urmatórele pasagie:

„... Materi'a conversatiunei politice o astadi întrebareá: cum se va purtá diet'a fatia cu fototiurile desierte de ministri?“

Acusi se dice, ca diet'a se va aduná numai spre a protestá in o resolutiune energica contra stárei ilegali și spre a dechiará, ca luarea in desbatere a elaboratului de cincisprediece trebuie amânata, pâna candu se va presentá inaintea dietei unu ministeriu respunsabilu ungurescu. Pâna se va face acést'a insa, diet'a sa se ocupe cu cestiuni de mai putina insemnătate dára tótusi de înteresu pentru tíera.

Unu altu calculu vine la rezultatulu, ca diet'a nu pôte face alt'a decâtu sa se adune și sa se amane pre sine ins'asi numai decâtu. A mai lucrá pre lângă unu regimu nelegalu aru fi totu atât'a, cátu alu recunósce. Consciinti'a morala a tíerei precum și a reprezentantilor se corupe, deca anomal'a de acum va mai fi sustinuta, asiá incatu diet'a sa nu pótă avé alta de alesu decâtu să privésca in tacere la activitatea regimului de fatia sau sa surupa autoritatea reprezentatiunilor dietali prin neresultatulu ei prevădiutu. In o atare situatiune punátore pe ganduri este necesitate de a face unu pasu energicu și de unu atare pasu se recomanda cu caldura amanarea dietei pre sine insasi.“

A trei'a versiune este care sémăna fôrte multu cu ceea ce o amu comunicatu și noi in unulu din mrii trecuti și in carea se dice, ca elaboratulu comitetului de cincisprediece sa se depuna in archivu pâna va vent ministeriulu.

Dupa aceste și alte diése corespundintia mai departe:

„In fine deca intrámu și noi între auguri trebuie sa dicem, ca in decursulu sesiunei mai de aprópe, inca nu vomu vedé tôte catastrofele, câte gurile limbute le dicu a fi neincungurabile. Nu dóra ca asiá numit'a, cea mai de aprópe perioda de legislatura va fi seraca de interesu și fără de miscare, din contra, ea nu va fi seraca de surprinderi, dupa cele ce se potu pâna acum presupune. Insa esplosiunile, la a caroru punere in scena unulu vrea sa puna minele și altulu sa tina amána fitilulu aprinsu, inca totu nu si voru aflá inca loculu.“ Incheia cu aceea, ca nedenumirea ministeriului nu va influentiá asupr'a pertratárilor afacerilor comune in modu essentialu.—

In rubric'a Ev. pol. amu amintitu despre impressiunea ceare ce a facutu denumirea contelui Goluchowski de Locutiitoriu in Galiti'a. „Presse“ ne spune ca unu diuaru rusescu „Golos“, despre care dice ca e sub influenti'a printului de coróna rusescu, vorbindu despre acést'a denumire, mangaia pre russini, ca subjugarea polona nu va sa mai dureze multu. Eata dupa acelu diuaru (Presse) cuvintele din Golos:

„Si asiá magnatul polonu va reformá partea rusésca a Galitiei in intielesulu catolicismului si polonismului. In tóte institutele tierei limb'a polona se face limb'a instructiunei, tóte ramurile aministrative trecu in máni polone, limb'a polona devine oficiósa, numai relatiunile locutiintei la Vien'a sunt nemtiesci. Polonii triumféza si prea de tempuriu sa arunca in bratiile sperantieloru, de a face din Galiti'a focariulu polonismului si alu catolicismului; de a atrage cátra sine elementele din Poloni'a prussiana si rusésca.“

Dupa aceste afirma diariulu rusescu, ca dupa diuarele polone restaurarea Poloniei sub cas'a habzburgica e lucru otaritu, si ca acést'a preste mai scurtu séu mai lungu tempu sa se puna in lucrare. Inculpa pe Austri'a cáce au alesu pre unu barbatu in fruntea Galitiei, a cárui alegere nu e nici mai multu nici mai putinu decátu o demonstratiune cóntra Rusiei. In fine incheia fóia cu urmatóarele:

„In atari impregiurári póte fi la locu preingrigirea regimului austriacu pentru sustinerea natiunalitáti polone? Populatiunea rusésca a Galitiei, dupa ce a suportatu atátea sute de ani necasuri si subjugare, se va plecá ea de buna vóia aspiratiuniloru polonizatórie? Basandu pre istoria cutediámu a afirmá, ca acést'a nu se va intemplá. Suntemu convinsi, ca reprezentantii poporului rusescu, si acum cá si de alte dáti, voru demústrá curagiulu lorú cetatienscu si voru inaintá din tóte puterile desvoltarea poporulu rusu galitianu, carele sperámu, nu va mái avé multu de a suferi prob'a. Rusiei i suntu scumpe interelele natiunalé si e a tine sémadé densele mai multu cá ori candu altá data in pólitic'a e esterná. Atragádu noi prin acést'a atentiunea asup'ra denumirei celei de insemnatate a lui Goldkowski de locutiitoriu galitianu, ne tinemu si de detoria a aminti díderea romána: cuveant consules. . . .“

„Presse“ adaugé dupa acestea, ca in acestu articulu este fára indoiála o indigatiune, cum Rusi'a — mai curendu séu mai tárdiu, totu atát'a — va intreveni in favórea „russiloru galitiani.“ Aru fi de doritu cá sa se afle in graba unu receptu cu efectu spre inlaturarea acestorú cutedianie rússesci. —

Mai adaugému ce-va dupa „Romanulu“ din care iera se potu vedé intentiunile rússesci fatla cu Románi'a si orientulu.

„Puseramu eri subt ochii publicului, articuli organelor Rusiei, atingatóre de noi, de esistint'a nóstra política. Cá sa se convinga ori cine cá acei articuli n'au fostu trecatori, ci cá tratéza seriosu un'a din cele mái mari cestiuni ce ocupa si preocupá pre guvernulu rusescu, mai reproducemu aci unu nóu articulu din diariulu „le Nord“ 28 Septemb're.

„La France consacra cestiunei Orientului unu nóu articulu, in cáre citéza printre causele desceptárei acestei redutabile probleme „pe Rusi'a, care nu s'a consolatu de invingerea sea in Crimei'a si care intinde totudeun'a máni'a sea spre Constantinopole si Meditaranea.“ Aru trebui cu tóte acestea a sfersi odata cu aceste banalitati repetite, cu aceste frasi seci si uscate, cáror'a e venemintele din anii trecuti dau cea mai eclatante desmintire. Cine a stáruitu mai energicu spre observarea stipulatiuniloru „dreptulu européu“ — acest'a este titlulu ce da „la France“ articulu seu, — in cestiunea Principatelorú? Franci'a séu Rusi'a? — Gine incuragiaza astadi veleitáti de independintia ale Romániloru reclamandu pentru densii la Constantinopole conditiuni neconciliabili cu suzeranitatea Portiei? Franci'a séu Rusi'a? Nu erá óre invederatu si n'amu prédisu noi acum patru luni, cá céalalti supusi crestini ai Portiei voru reclamá partea lorú din favorile esceptionali acordate Moldo-Romániloru? Miscarea candiota aru fi eclatatu óre fára precedintiele lui Carolu de Hohenzollern? Serbii aru fi fácutu óre reclamárele ce ne anuntia astadi telegrafulu, de n'aru fi fostu marturi ai indulgentiei parintesci cu care Europ'a au permis romániloru de a trece preste otáririle ei in momentul chiaru candu le proclamá cu o solemnitate démna de o sórte mai buna? A cui e vin'a, a Franciei séu a Rusiei, deca tratatele n'au fostu respectate in Moldo-Románi'a si deca, autorisati de acestu precedente, Candiotii, Epirotii, Albanesii si Serbii s'au apucatu la rendulu lorú a afisiá nisce pretensiuni neconciliabili cu tratatele? Respondia „la France“ nu cu frasi ci cu fapte. Acestu respunsu i va fi negresitu anvoia: de aceea nici nu aseptomu a-lu primí.“

Asiá dara, dupa ce mai intáiu ne dechiara supusi ai Portiei, apoi sustine cá Candí'a, Epirulu, Albaní'a Greci'a si Serbi'a, Orientele intregu deca se rescóla, noi suntemu culp'a, si Franci'a care au sustinutu cá románii au drepturile lorú si natiunalitatea lorú, de cari, dicea insusi Lordulu Clarendon, lá 1858, si D. Gladstone in 1866, „ca este totudeun'a bine a se tine séma.“

Aceste articule suntu pentru noi de celu mái mare folosu. Ele ne arata cá guvernulu rusescu nu numti cá ne-a prigonitu pe mórte pána acum dar cá si astadi nu crutia nici unu mijlocu pentru a ne ucide cá natiune. Acést'a cunoscintia, de-si durerósa, este in sa de mare trebuintia sa o avemu, cáci unu reu bine constatatu este pre jumetate vindecatu.

Alu doile folosu ce tragemu din destáinuirile ce ne facu or-

ganele rusesci este cá ne face sa intielegemu; nu numai ceea ce sciú mai toti románii, cá Franci'a ne-a sustinutu mereu si Rusi'a ne-a combatutu neincetátu, dar idca pentru ce Franci'a n'au pututu face si mai multu, pentru ce, acum 30 de dile sustinu cu atáta tária cá Turci'a sa recunósca pe Principele romániloru fára conditiuni; cáte neajunsuri potu decúrge acum pentru noi, cari n'amu sciutu sa profitámu de acele momente favorítóre spre a dobéndi dela Pórt'a recunóscrea pe simplele basi ale tratatelorú, si pentru ce acum Pórt'a va face greutáti mai mari, si Franci'a va fi póte impededata acum, candu totu Orientele colcáie, de a ne sustine pe terámulu de acum o luna de dile.

Principatélé románe unite.

In diuarele de aci aflámu pregatiri pentru alegerile viitórie. Spre acestu scopu s'a si constituitu intruniri prin cari sa se luminezé alegatorii si sa scia cum au de a procede la alegerile viitóre. Dumineca in 25 Septemb're s'a adunatu in sala „Slatinenu“ la vre-o dóne sute de persóne, unde Dlu Dim. Ghic'a tea cuventulu si vorbesce despre scopulu intrunirei si folósele ei. Densulu si dupa densulu D. Brailoiu, dícu cá de aci inainte sa nu mai ésiste partide, ci unu spiritu sa insuffle pre toti. De aci se incinge o discussiune (cáre ne pare réu, cá nu avemu locu de a o publicá completa), ce culmineza mái cá séma intru aceea, cá este de lipsa cá candidatulu de deputatu sa depuna profesiunea de credintia inaintea alegatorilorú sei. Ne marginimu a reproduce dupa „Trompet'a Carpatiloru“ urmatóarele idei desvoltate in acést'a cestiune:

Luandu cuventulu d. Patriciu incepú a spune cá dupa tóte cuvintele ilustriloru oratori cari i-au precesu, d-lui se presenta cu mare shéla, mái cá séma cá nici are talente oratorice si n'a vorbitu nici odata in publicu. Fiindu in sa cá dnii oratori au vorbitu despre tóte, áfara numai de unu lucru, despre acelu lucru si permité d-lui sa vorbesca, macaru cá nu este alegatoriu din Bucuresci, ci dela Bacáu: dara, sa grabesce a adaugé d. Patriciu, sum románu si cá románu sum alu dvóstra alu Bucuresceniloru, dupa cum si dvóstra Bucurescenii sunteti ai cetatieniloru din Bacáu.

D. Patriciu sustine cá trebuescé sa se céra de cátra alegatori candidatiloru pentru deputatia, profesiuni de credintia, cáci trebuie cá cetatienii sa cunósca opiniunea candidatilorú si, dupa deea, nu este destulu a se arétá cine-va, pentru cá sa capete voturile alegatorilorú: trebuie a spune ce voiescé, cá scopuri are asup'ra tutoru cestiuniloru mai alesu natiunali. Toti spunu cá voru libertáti, dara trebuie sa scimu ce intielegu, de esemplu, cá libertatea individuala cum voru regulamenta-o in légea ce va desvoltá articulu din constitutiunea. Amu vedíutu díce d. Patriciu juristi mari, illustri, cá si d. Boerescu, fácedu-ne felu de felu de legi, si rezultatulu a fostu cá ne-amu pomenitu cu chic'a in máni'a gendarmului. Vedi, asta vrému sa scimu, sa ne talmacimu, deca totu asiá libertate voru! Trebuie sa scimu ce voru sa fáca cá finántiele tierei, cum au de gându sa le reguléze, cá sistema voru sa puna in lucrare.

Eu, dloru! candu amu 100 galb. venitu cá sa potu pastrá averea, trebuie sa facu unu bugetu ordinariu de 70 galb. si 30 sa-i lasu pentru cheltuiiele estraordinarie de medici, spitieri, si altele, (aplause). Ce s'aru intemplá cu mine, deca avendu o casa cu 100 galb. venitu, asiú chielu 200 pe anu? In cáti-va ani m'aru dá afara din casa si asiú remané pe drumuri! Ei bine, amu vedíutu ómeni ce se díceau financiári mari procedandu astfelu. Amu vedíutu sub guvernulu reposatului Barbu Catargiu ucisulu, presentandu-se unu bugetu de vr' 180 milióne, candu veniturile erau cu 40 milióne mai putinu. Unde a sa ajungemu cu asemenea sistema? Negresitu la bancruta. (Intrerupere). O voce despre biurou, C l i c a).

D. Patriciu. Clica! la vedeti cum intielegu d-loru libertatea; clica eu? déra n'amu nici in clinu nici in máneca cu nimenea dintre dv.— Spunu cugetarea mea simpla. Trebuie sa cunóscemu ce au de gându sa fáca deputatii cu bugetele cari le platimu noi din spinarea nóstra.

De aceea trebuie profesiune de credintia, trebuie chiaru mandatu, cáci domni deputati, dupa ce se alegu, nici nu voru sa mai scie de noi, dupa cum a facutu fostulu presiedinte alu camerei d. M. K. Epurianu, care cu ocasiunea cestiunei Jidaniloru, a dísu cá d-lui nu voiesce sa scie de alta opiniune, de originea alegatoriloru, de cátu de ceea ce i díce consciint'a d-lui. D. Patriciu cu ochii spre d. Bratianu díse cá recunósce, si d-lui cá deputatii suntu liberi in consciint'a d-loru, dara liberi cátu ne vine la socótelá nóua alegatoriloru, cáci vointi'a nóstra trebuie s'o puna in lucrare. Ce ati díce de mine, advocatu insarcinatu sa aparú o pricina a unui cliente, candu asiú lasá sa vorbesca d. Boerescu cu elocintia s'a ilustra, sa combata interesele clientelui meu, si apoi asiú díce judicatoriloru: Domniloru, amu primitu banii cá sa aperu pricin'a, dara clientulu meu n'are dreptate, faceti ce va díce d. Boerescu! Nu e asiá cá n'aru pré fi bine. Ei bine, totu astfelu e si cu deputatulu (aplause) vremu sa ne spuna ce vré, cá sa scimu de trebuie sa-i dámu voturile nóstre. D. Patriciu vré sa scia ce libertáti voiesce candidatulu si cum le voiesce? ce are de gându sa fáca in

ceștiunea Israelitilor, cari sunt o plaga pentru Moldov'a? si cum întielege economi'a financiara? Deputatii cei cunoscuti cari n'au nevoie de profesiune de credintia voru fi prea buni, deca d. Patriciu vré lucru lamuritu, netedu. Amu vedutu negresitu ómeni mari, ilustru, cu sciintia multa, dara prea sunt umflati, prea ne dau la o parte pe noi asti'a mai mici. Dloru vorescu de egalitate, dara amu vedutu ce felu de egalitate au voitu d-loru sa întemeieze prin constitutie! apoi faca bunatate a luá s'ema si la vorbele nóstre, a ne consultá si pe noi candu este ceștiunea de legile ce au sa ne domnesca, de sarcinele ce au sa ne totu puna pe gátu. Noi alegatorii vremu negresitu si ómeni de cei cunoscuti, dara mai vremu si ómeni mai putinu cunoscuti, insa cu taria de caracteru cari sa fia indatorati prin mandatu a lovi reulu fára crutiare. Cáci, in adeveru, deca amu mersu din peccate in peccate dela 1859 incóce, cine este vinovatu? Domnulu? Elu, dupa constitutionalismu, este inviolabile, numai ministri? Nu. Ci deputatii, deputatii cáci ei te-au lasatu sa violeze legile. Domnulu n'are altu decátu sa puna o iscalitura. Deputatii dara pórtá respunderea, si cá sa punemu capetu reului trebuie sa scimu lamuritu cu cine avem a face. (Intrerupere). Eata libertatea! — Postimu, dle Brailoiu, vorbesce dta deca-ti place, dare nu me intrerupe. (Scotutu, intrerupere). Sum unu vechin plugariu, dle Brailoiu, si candu odata amu pusu plogulu in brasda n'amu obicei sa me oprescu, mergu inainte. (Aplause). D. Patriciu dice ca trebuescu neaperatu profesiuni de credintia; dsa cere dela deputatii trei calitati: sciintia, caracteru si taria de a-si sustine opiniunile, si onestitate. (aplause.)

Varietáti.

** Maj. Sea dupa cum ne insciintieza „Neue fr. Presse“ din 12 Octobre va calatori la Boemi'a. Majest. Sea va emite inca inainte de plecare, decretulu pentru conchiámarea dietei Ungariei. Patent'a convocatória va fi de cuprinsulu, ca ministeriulu unghurescu numai dupa purtarea multiamitoria a dietei se va denumi. Deputatiune a Ciachistiloru cu gen. Stratimiroviciu in frunte fu primita in Audientia la Majestatea Sea si i se promise ca gravaminele ei voru fi considerate.

O Deputatiune de Slovaci inea fu primita nu demultu la Majestatea Sea in Audientia, cu care ocaziune descoperi deputatiunea credint'a si alipirea ei cátra tronul in tote timpurile si se rugá apoi a fi considerata si natiunea slovacá cá atare cu ocaziunea organizatiunei constitutiunale a statului.

Majestatea Se indurá prea gratiosu a respunde deputatiunei urmatórele: „In dilele aceste grele, care le-amu petrecutu in timpul din urma, amu o bucuria, ca potu primi o asemenea declaratiune de credintia din partea credinciosei mele natiuni slovace, de carea nici odata nu me amu indoitu. Fiti incredintiati ca in ori ce impregiurari nu-mi voiu uitá de supusii mei slovacesci.“

** (Alumneu nationalu.) Celimu in „Albina“, ca brav'a inteligintia din Timisiór'a voiesce sa infiintieze acolo unu alumneu pentru spriginirea studentiloru romani de acolo, — acestu institutu se va infiintia prin daruri de buna voia din tote partile, cari au sa se tramita in bani séu in natura dlui profesor de limb'a si literatura romána Georgiu Craciunescu in Timisiór'a. — O recomandamu spriginirii caldúrose a onor. publicu románu.

Decoratiuni si laude. Pentru purtare brava inaintea inamiculu se decorara dela reg. de infant. Carolu Alesandru Mare Duce de Sachsen Weimar nr. 64 cu medal'ia de aurul: cond. Constantinu Dinde; cu medalia de argintu cl. I: serg. Ioann Lampe, serg. cadetu Victora Heyszl, corporalii: Fr. Mathiasco, Andreiu Suciu, Dim. Oreanu, Lad. Kenderesy; cond. Frid. Urban, Angelu Birt'a, Ioann Maiu, Nicolau Tatu; cu med. de arg. cl. II: serg. Podlutzky, serg. cad. Enengel, qua serg. Morariu vice serg. Carol Kurzfeld, Petru Dragota, corp. Ioann Naseudeanu, I. Mesesianu, cond. I. Munteanu, Ios. Siegel, gregarii: Petacu, Ios. Hegedusin, Mich. Stefanescu, Camillo Beischlag, Amvr. Sente, Nicol. Partosiu, R. Forster, Tom'a Nicóra, Dim. Marcu, I. Tonci'a, Vasile Craciunu, Mich. Luncanu, Antoniu Rain, Iul. Putze, cond. Mich. Carac'a si Ign. Birt'a.

Laudati fura: serg. cad. Ant. Mandl cond. Stefanu Mate; corporalii: Nicol. Spiridonu, Alesandru Obresianu, cond. I. Bociatu, Petru Luc'a, Mich. Manea, Mich. Pop'a, Vistianu Belcanu, cadet. Lud. Kaufmann; gr: Aronu Craciunu, Petru Baicu, Moise Sian-dru, Simionu Ratiu, Simeonu Gros'a Iosifu Marisiu si Ioann Manu.

Dela regim. de infant. Alessandru I Imperatulu Russiei Nr. 2 se decorara cu medalia de arg. cl. I: vic. serg. Franciscu Szócs, corporalii Borendi si Wandler; cond. Hegesy, Davidu Socaciu, Fr. Reith, Fr. Sasu, Ioann Deras, gr. Martinu Nicol'a; cu medal'ia de arg. cl. II. se decorara serg. acu locuten. Traiacu, v. s. Ioann Bersanu si corp. Georgiu Bratu; gregarii Lud. Pal, Ios. Elekes, Fr. Szentes, Fr. Kafauschek, Ferd. Berviezer, I. Sierbanutiu, N. Coracioni, Ioann Forri, Alessiu Demeter, Laslo Bedó, Ios. Kiss, Ioann Galu, Greg. Iacobu, Lad. Fülöp serv. de oficiaru Domokos.

Laudati fura corporalii Alb. Voluciu, Stefanu Varg'a. Io. Inceze, cond. Stefanu Marchau, cornistulu I. Vandoru, serv. de oficiari I. Keuschert, Ios. Agoston si purtatoriulu de râniti Ciutti.

Dela batal. de venatori nr. 28 se decorara cu medalia de arg. cl. I. gr. Petru Nicolau; cu medalia cl. II. cad. serg. Iul. Heine Ioann Scopek, serg. I. Haltrich vice serg. qua serg. Florianu Pahone, Rud. Czech, I. Haas; vic. serg. Georgiu Cristoloveanu, Georg. Gaboru, Georg Stenner, Ioann Filk, Lazaru Recusianu, corp. Georg Schindler, Iacobu Pop'a qua v. serg. And. Fultsch, cornist. Georgiu Fagarasi, gr. Onutiu Dragusianu.

Laudati fura: serg. Daniilu Const, And. Schneider, Felix Schneider, v. serg. Iosifu Böhm, gr. I. Schmidt si Frid. Hermann.

** In Veron'a se intempla unu conflictu intre cetateni si ostasi, cetatenii insultara pre oficiarii austriaci ce erau adunati in „Café militaire“, de aci veni lucrulu la sabie si pumnale, in fine, se alarma intrég'a garnisóna, si astfel se domoli incaeratur'a. Se ranira mai multi, putini murira, 309 se arestara. In urm'a acestor'a s'a prochiámatu starea de asediú.

** Sciri despre corpulu legionariloru lui Klapka. La Vienn'a au sositu doue trenuri separate cu de cei ce fusese prinsii si inrolati in corpulu legionariloru lui Klapka. Fiindu mai toti din regimentele unghuresci au si plecatu cu vapórele pe dunare in josu cátra Ungari'a. Despre modulu cum fura inrolati se dice ca la fia-care prinsu i se dede arvuna de 10 taleri, la charge dupa gradu cu cáte 10 taleri mai multu. Dupa aceea li s'a spusu trupeloru in limb'a magiara, ca Austri'a resémna dela Ungari'a si ca acolo toti suutu gat'a de lupta si astépta numai sosirea lui Klapka.

O alta scire din 12 Oct. (cea din táiu e din 9 Oct.) spune sosirea a altoru 300. Oficierii intre cari si doi conti erau in vestiminte civile. Si despre acesti'a se dice ca s'a tramisu indata pre acasa.

** Pacea in visitala Vulcanu. O fóia umoristica in Londonu „Punch“ are in unu numeru mai próspetu unu dessemnu, care representa pre Pacea la semidieulu Vulcanu in lumea de josu (in iadu). Pacea, in tipulu unui angeru, e imbracata in tunica alba, frumós'a-i frunte este plecata in josu si cu ochii scaldati in lacrimi. Negotiulu e cu totul caduutu si lucratoriloru le lipsescu cele mai neaperatu de lipsa. Pacea vine la Vulcanu spre a se plange, insa dieulu e fórté ocupatu. „Ce feliu de lucru ai dle Vulcane? in-treba angerulu „Ce?“ respunde dieulu „nici odata nu amu fostu asiá necagitu, cá de candu m'amu facutu liferantu lui Pluto“, si apoi scóte o tiedula pre care erau insemnate: 500,000 puscii prusiene, 200,000 puscii Einfield pentru Angli'a si 300,000 puscii chassepot pentru Franci'a, doue milióne de tone de feru pentru nái ferecate, 500 de turnuri pentru monitórie (nái mari de resbelu.)

Nr. 30-3

Concursu.

Devenindu vacantia la scólele populare rom. gr. or. din Protopopiatulu Orestiei urmatórele statii de invetiatori cu acest'a se deschide Concursu pána la 20 Octobre a. c. st. v. si anume:

- 1) Sibotu cu unu salariu anualu de 80 fl. v. a. cuartiru liberu si lemnele trebuinciose.
- 2) Sabisielulu vechiu cu unu salariu anualu de 60 fl. v. a. cuartiru liberu si lemnele trebuinciose.
- 3) Sibisielulu nou cu unu salariu anualu dela copii si cantóritulu Bisericei in suma de 60 fl. v. a. cuartiru si lemnele trebuinciose.
- 4) Orestiór'a de susu cu scólele centrale la care su afiliate comunele vecine: Orestiór'a de josu — Buciumu — Ludesti, Costesti — cu unu salariu anualu in suma de 220 fl. v. a. lemnele trebuinciose si cuartiru.
- 5) Gelmariu cu unu salariu anualu de 80 fl. v. a. lemnele trebuinciose si cuartiru.

Doritorii de a ocupá aceste statii au a-si tramite cererile lorú adresate la acestu scaunu Protopopescu pána la susu scrisulu terminu, documentandu ca suntu de relig'i'a gr. res. cu purtare morala buna — ca suntu pedagogi s'an teologi absoluti si sciu cantá-rile si tipiculu bisaricescu. Oresteia 2 Oct. 1866.

Nicolau Popoviciu, Protopopu si Inspect. scol. Districtuale.

Nr. 29-2

Concursu.

Pentru ocuparea postulu de invatiatoriu la scóla comunala gr. or. din Tomnatecu in comitatulu Zarandului se deschide concursu pána la 20-lea Octobre a. c. st. v.

Cu acestu postu e impreunatu unu salariu anualu de 160 fl. v. a. cuartiru liberu si 4 orgii lemne de focu.

Concurentii pána la terminulu pusu, sa se adresédie la sub-scrisulu cu documentele necesarie.

Hondolu 28 Sept. 1866.

Basiu Piposiu
Protop. si admin. alu Tractulu
Zarandului.